

Γ'. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

1. ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

α. *Επισημάνσεις*

Οι μαθητές αναφέρονται στα οικονομικά προβλήματα της χώρας, στην έλλειψη οικονομικής σταθερότητας και επισημαίνουν ως βασικά αίτια την έλλειψη οργάνωσης και προγραμματισμού σε όλους τους τομείς, αλλά και την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρουν ως κύριους λόγους της οικονομικής αυτής στασιμότητας τους εξής:

- Δεν έχουν εκσυγχρονισθεί στην Ελλάδα, όσο θα έπρεπε, η γεωργία, η κτηνοτροφία, το εμπόριο και η βιομηχανία.
  - Υπάρχει εκτεταμένη φοροδιαφυγή και κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος.
  - Ισχύει ένα άδικο φορολογικό σύστημα που πλήττει, κυρίως, τους χαμηλόμισθους.
  - Ο υπερδανεισμός από τις τράπεζες, η κομματικοποίηση των διαφόρων ελεγκτικών μηχανισμών, η ευνοιοκρατία και η γραφειοκρατία είναι οι βασικοί παράγοντες που δημιουργούν τα οικονομικά προβλήματα.
  - Οι εγγενείς αδυναμίες του ελληνικού κράτους να συμβάλλει στην αποκέντρωση και την περιφερειακή ανάπτυξη.
  - Οι αυξημένες αμυντικές δαπάνες για την αντιμετώπιση τυχόν επιβουλών σε βάρος της Ελλάδας.
  - Ο ανταγωνισμός στο πλαίσιο της ΟΝΕ και η εισαγωγή του Ευρώ, για τον οποίο το ελληνικό κράτος δεν είχε προετοιμαστεί κατάλληλα.
  - Η αδιαφορία του κράτους για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που κλείνουν λόγω έλλειψης κεφαλαίων και αδυναμίας αντιμετώπισης του ανταγωνισμού.
  - Η παραοικονομία, η οποία ολοένα και διευρύνεται σε βάρος της υγιούς οικονομίας.
  - Η διαφθορά στον Δημόσιο Τομέα, η οποία έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις.
  - Γίνεται κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος, που δεν χρησιμοποιείται σωστά για την ανάπτυξη της χώρας.
- Οι συνέπειες της έλλειψης οικονομικής σταθερότητας είναι πολλές, με πιο σπουδαίες μεταξύ τους τις ακόλουθες:
- Τη διεύρυνση της κοινωνικής ανισότητας, με τη διάλυση της μεσαίας τάξης.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

- Τη διόγκωση της ανεργίας και της φτώχειας.
  - Τη χρεωκοπία πολλών μικρομεσαίων, κυρίως, επιχειρήσεων.
  - Τη μη αύξηση, σε ικανοποιητικό βαθμό, των μισθών, των συντάξεων και των επιδομάτων ανεργίας.
  - Τη μη αναβάθμιση της παιδείας.
  - Την καταπολέμηση της υπογεννητικότητας.
- Οι οικονομικές συνέπειες σε ατομικό επίπεδο που με μεγαλύτερη συχνότητα επισημαίνουν οι έφηβοι είναι:
- Ο Έλληνας δεν πηγαίνει πια διακοπές, αρκείται στη διαμονή στο χωριό του.
  - Για να τα βγάλει πέρα βρίσκει και δεύτερη και τρίτη δουλειά.
  - Οι οικογένειες περιορίζουν τα έξοδά τους.
  - Δυσβάστακτη επιβάρυνση για τις οικογένειες οι δαπάνες για τα φροντιστήρια, τις σπουδές και τις εξωσχολικές δραστηριότητες των παιδιών.
  - Μεγαλύτερο οικονομικό πρόβλημα αντιμετωπίζουν οι πολύτεκνες οικογένειες και οι συνταξιούχοι.
  - Το κράτος ενισχύει ορισμένες ιδιωτικές επιχειρήσεις.
  - Δεν τιμωρείται ο αθέμιτος ανταγωνισμός.
  - Η αναδιάρθρωση της οικονομίας θέτει σε κίνδυνο το μέλλον ορισμένων επαγγελματιών.
  - Οι προοπτικές της ελληνικής οικονομίας εξαρτώνται από τον περιορισμό του πληθωρισμού και την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων.
  - Όταν κοπούν τα κονδύλια της Ε.Ε., η κυβέρνηση θα ασκήσει σφιχτή οικονομική πολιτική, με πρώτο θύμα τους συνταξιούχους.
  - Οι αγρότες, για να πληρώσουν τους τόκους στις τράπεζες, αναγκάζονται να πωλούν τα προϊόντα τους σε μειωμένες τιμές.

Δυο χρόνια μετά την είσοδο του ευρώ στη ζωή του ο Έλληνας φαίνεται να νοσταλγεί τη δραχμή (οι ηλικιωμένοι δεν κατανοούν την πραγματική του αγοραστική αξία, αυξήθηκαν οι τιμές των προϊόντων και υπηρεσιών λόγω στρωγγυλοποίησης, ευνοείται η αισχροκέρδεια κ.λπ.). Οι περισσότεροι μαθητές, όμως, θεωρούν λανθασμένη μια τέτοια άποψη, γιατί:

- Το ευρώ είναι ισχυρό νόμισμα και, όσο πιο ισχυρό είναι το νόμισμα, τόσο πιο ισχυρή είναι και η οικονομία. Δημιουργεί συνθήκες οικονομικής σταθερότητας.
- Το ευρώ διευκολύνει τις συναλλαγές και τον τουρισμό και απλουστεύει τις οικονομικές συναλλαγές.
- Το ευρώ ενισχύει τη διεθνή οικονομική θέση της Ε.Ε. και τους δεσμούς μεταξύ των μελών της.
- Το ευρώ ενισχύει τις επενδύσεις και τον ανταγωνισμό.

Για τις οικονομικές επιπτώσεις της διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα οι μαθητές επισημαίνουν:

- Μεγάλη σπατάλη για τους Ολυμπιακούς Αγώνες και μεγάλη η καθυστέρηση στα ολυμπιακά έργα.
- Μεγάλη είναι η αγανάκτηση των κατοίκων της επαρχίας, γιατί τα ολυμπιακά έργα γίνονται μόνο στην Αθήνα, ενώ όλοι πληρώνουμε για την κατασκευή τους.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

- Μετά τους Ολυμπιακούς αναμένεται μεγαλύτερη οικονομική κρίση και μεγαλύτερη ανεργία.

β. Προτάσεις

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών προτείνεται σειρά μέτρων, μεταξύ των οποίων συχνότερα απαντούν όσα αποβλέπουν σε:

- Εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης.
- Εκμετάλλευση των φυσικών πόρων της χώρας και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- Κατανάλωση των ελληνικών προϊόντων, ώστε να μειωθούν οι εισαγωγές.
- Σωστή αξιοποίηση των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης.
- Αυστηρές ποινές σε περιπτώσεις διαφθοράς και εμπλοκής σε οικονομικές ατασθαλίες.
- Γενναίες αυξήσεις σε μισθούς και συντάξεις, για να φτάσουμε στα επίπεδα της Ε.Ε.
- Προστασία του εισοδήματος των χαμηλόμισθων.
- Αύξηση των επιδομάτων ανεργίας.
- Θέσπιση κατώτατου εισοδήματος (1000 € μηνιαίως).
- Έλεγχος των τιμών από την Πολιτεία στις λαϊκές αγορές και στα σουπερ-μάρκετ, χωρίς να καταργηθεί η ελεύθερη αγορά, αλλά και στον τόπο παραγωγής.
- Πάταξη της αισχροκέρδειας και της ακρίβειας.
- Ενίσχυση συλλόγων προστασίας καταναλωτών. Εφαρμογή προγραμμάτων εκπαίδευσης καταναλωτών.
- Σύσταση δικαστηρίων για επίλυση μικροδιαφορών καταναλωτών.
- Ενεργοποίηση των ίδιων των καταναλωτών και μποϊκοτάζ υπερτιμολογημένων προϊόντων.
- Πρόστιμα στους επιχειρηματίες που ανεβάζουν τις τιμές αυθαίρετα.
- Απορρόφηση σε νέες θέσεις εργασίας όσων εργάζονται στα Ολυμπιακά έργα, όταν αυτά ολοκληρωθούν.
- Απεγκλωβισμός της δημόσιας ζωής από τη γραφειοκρατία.
- Καλύτερη διαχείριση των δημοσίων οικονομικών. Μείωση της κρατικής σπατάλης.
- Ανάπτυξη του εμπορίου, με την εκμετάλλευση της γεωγραφικής μας θέσης, και του τουρισμού, με την κατάλληλη διαφήμιση στο εξωτερικό.
- Μετατροπή όλων των ευρωνομισμάτων σε χάρτινα, για να μην ξοδεύονται αλόγιστα.
- Αύξηση των επενδύσεων και δημιουργία νέων επιχειρήσεων.
- Ουσιαστική εποπτεία του Χρηματιστηρίου από την Πολιτεία.
- Επιδοτήσεις στις επιχειρήσεις, κυρίως στις μικρομεσαίες.
- Συστηματικός έλεγχος των χρημάτων των επιδοτήσεων και διασφάλιση του ότι χορηγούνται για επέκταση των εργασιών των επιχειρήσεων.
- Προσφορά στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις κεφαλαίων για νέο μηχανολογικό εξοπλισμό και για την επιμόρφωση του προσωπικού τους. Φορολογικές και ασφαλιστικές απαλλαγές στις επιχειρήσεις.
- Μείωση του δανεισμού από τις τράπεζες.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

- Μέτρα για μείωση του πληθωρισμού και της γραφειοκρατίας.
- Κυβερνητική πολιτική υπέρ των μη προνομιούχων.
- Οικονομική ενίσχυση των ηλικιωμένων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες.
- Αποκέντρωση.
- Ηλεκτρονικό παρατηρητήριο τιμών ειδών πρώτης ανάγκης σε καθημερινή βάση.

2. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

α. *Επισημάνσεις*

Οι μαθητές επισημαίνουν ότι το φορολογικό σύστημα είναι άδικο και οι φόροι πλήττουν, κυρίως, τις ασθενέστερες τάξεις, μέσω της έμμεσης φορολόγησης. Επίσης, διαπιστώνουν πως η υπερφορολόγηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και οι συνεχείς αλλαγές του φορολογικού συστήματος συμβάλλουν στην έλλειψη νέων επενδύσεων και κατ' επέκταση στην αύξηση της απασχόλησης. Η φοροδιαφυγή λειτουργεί σε βάρος του κράτους και του κοινωνικού συνόλου. Πολλοί στη Ελλάδα φοροδιαφεύγουν.

β. *Προτάσεις*

Για την άρση των αδυναμιών αυτών οι μαθητές προτείνουν:

- Αλλαγές στο φορολογικό σύστημα, ώστε να γίνει δικαιότερο.
- Οι άμεσοι φόροι να ανταποκρίνονται στις πραγματικές οικονομικές δυνατότητες των φορολογουμένων.
- Η Πολιτεία να χρηματοδοτεί παραγωγικούς τομείς της οικονομίας και να ενισχύει οικονομικά τα νοικοκυριά με φορολογικές ελαφρύνσεις.
- Ιδιαίτερες φορολογικές ελαφρύνσεις στις πολυμελείς οικογένειες.
- Καλή λειτουργία του μηχανισμού είσπραξης φόρων.
- Εντατικοί φορολογικοί έλεγχοι για μείωση της φοροδιαφυγής και βαριές ποινές σε όσους φοροδιαφεύγουν.
- Μείωση του φόρου εισοδήματος.

3. ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

α. *Επισημάνσεις*

Οι έφηβοι που ασχολήθηκαν με αυτά τα θέματα επισημαίνουν πως στην Ελλάδα η παραοικονομία είναι μεγαλύτερη από ότι στις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε. Επίσης, με την παραοικονομία, αλλά και με τα τυχερά παιχνίδια συνδέεται η εξάπλωση του λαθρεμπορίου και η ισχυροποίηση των δικτύων εγκληματικότητας. Βασική αιτία της ανάπτυξης της παραοικονομίας και της μεγάλης φοροδιαφυγής είναι η δομή και η λειτουργία του φορολογικού μας συστήματος και η διαφθορά της φορολογικής διοίκησης. Για τα τυχερά παιχνίδια, νόμιμα και παράνομα, επισημαίνεται ότι ενισχύουν την παραοικονομία, αλλά, δυστυχώς, σε αυτά εμπλέκονται και ανήλικα παιδιά. Οι επιπτώσεις από τον «τζόγο» δεν είναι μόνο οικονομικές, αλλά και κοινωνικές.

β. Προτάσεις

Μεταξύ των μέτρων που προτείνονται από αρκετούς εφήβους, ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στα εξής:

- Κυβερνητική παρέμβαση για τη διατήρηση της ισορροπίας στην αγορά.
- Αφύπνιση και επαγρύπνηση στις παγίδες των κερδοσκοπών.
- Ριζική αλλαγή και εκσυγχρονισμός του φορολογικού συστήματος.
- Απαγόρευση του τζόγου.
- Ιεράρχηση αναγκών, μέσων και σκοπών στη ζωή μας.
- Ανάπτυξη μηχανισμών προστασίας του πολίτη από τον τζόγο.
- Ψυχολογική υποστήριξη στους παθιασμένους του τζόγου.
- Απαγόρευση σε παιδιά κάτω των 18 ετών να παίζουν στοιχήματα.
- Να πάψει το μονοπώλιο στα στοιχήματα.
- Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας να πάρει μέτρα για να σταματήσουν τα παράνομα στοιχήματα.
- Τακτικοί έλεγχοι-έφοδοι σε χώρους όπου παίζονται τυχερά παιχνίδια. Βαρύνετα πρόστιμα σε περιπτώσεις παρανομιών.

4. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

α. Επισημάνσεις

Ένας μεγάλος αριθμός μαθητών ασχολήθηκαν με το περιβάλλον και την οικολογική πολιτική. Ειδικότερα, οι μαθητές διαπιστώνουν ότι η φύση έχει μεγάλη σημασία για τον άνθρωπο. Με την αύξηση του πληθυσμού αυξήθηκαν οι απαιτήσεις για χρήση του περιβάλλοντος και η ισορροπία έχει ανατραπεί. Οι πρώτες ύλες και οι φυσικοί πόροι εξαντλούνται με γρήγορους ρυθμούς. Κύριος υπεύθυνος για την υποβάθμιση του περιβάλλοντος είναι ο άνθρωπος και οι παρεμβάσεις του στη φύση. Τα αίτια της καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος είναι πολλά (καταστροφή δασών, καυσαέρια, μόλυνση του υπεδάφους, μόλυνση του αέρα, οικοπεδοποίηση των δασών κ.ά.). Το πιο σημαντικό, όμως, είναι η επιδίωξη του οικονομικού κέρδους που προέρχεται από την εκμετάλλευση της φύσης.

Οι μαθητές θεωρούν ως πιο σοβαρές συνέπειες από την καταστροφή του περιβάλλοντος τις ακόλουθες:

- Υποβάθμιση της ποιότητας της ζωής. Επιπτώσεις στην ψυχική και πνευματική υγεία.
- Μόλυνση του αέρα, των ακτών, των θαλασσών, του εδάφους και του υπεδάφους. Ανατροπή της φυσικής ισορροπίας.
- Εξαφάνιση των υδροβιότοπων, εξάντληση των φυσικών πόρων.
- Εμφάνιση νέων ασθενειών (SARS), έξαρση των κρουσμάτων όλων των μορφών του καρκίνου και πολλαπλασιασμός των κρουσμάτων του άσθματος.
- Φαινόμενο του θερμοκηπίου, αύξηση της θερμοκρασίας, τρύπα όζοντος, αύξηση της υπερϊώδους ακτινοβολίας, όξινη βροχή, λιώσιμο πάγων, άνοδος της στάθμης της θάλασσας, καταβύθιση παραθαλάσσιων περιοχών.
- Λειψυδρία.

β. Προτάσεις

Οι νέοι απαιτούν από τους μεγάλους και πιο πολύ από τους πολιτικούς να δράσουν αποτελεσματικά σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο για την προστασία και διάσωση του περιβάλλοντος. Προχωρούν, μάλιστα, στη διατύπωση συγκεκριμένων προτάσεων. Οι περισσότεροι εισηγούνται:

- Συμμόρφωση όλων των κυβερνήσεων του κόσμου με τις διεθνείς συνθήκες προστασίας του περιβάλλοντος.
- Οι νέοι να είναι στην πρώτη γραμμή του αγώνα για τη σωτηρία της φύσης.
- Πιο ουσιαστική περιβαλλοντική αγωγή στα σχολεία, για να ευαισθητοποιούνται οι μαθητές.
- Αυστηρότερη περιβαλλοντική νομοθεσία και έλεγχος για την εφαρμογή της.
- Αυστηρές ποινές στους εμπρηστές δασών, αλλά και σε αυτούς που σκόπιμα καταστρέφουν το περιβάλλον ή ρυπαίνουν τις πόλεις.
- Υπάρχει ανάγκη για τη δημιουργία περιβαλλοντικής συνείδησης.
- Τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης και ίδρυση εργοστασίων ανακύκλωσης. Φορολογικές διευκολύνσεις σε αυτές τις επιχειρήσεις.
- Δενδροφύτευση, πότισμα και φροντίδα από τους πολίτες των δένδρων των δήμων, δημιουργία πάρκων.
- Μείωση των συντελεστών δόμησης. Ποιότητα στην κατασκευή σπιτιών. Σπίτια προσαρμοσμένα στο περιβάλλον. Έλεγχος από την Πολιτεία της όψης των κτηρίων. Βελτίωση της αισθητικής των πόλεων. Ουσιαστική απαγόρευση της ανέγερσης αυθαιρέτων και κατεδάφιση των ήδη υπαρχόντων.
- Ολοκλήρωση του Εθνικού Κτηματολογίου.
- Τα σκουπίδια πρέπει να τοποθετούνται μέσα στους κάδους απορριμμάτων και η αποκομιδή τους να είναι συχνότερη. Στη συνέχεια πρέπει να γίνεται η υγειονομική ταφή τους σε ειδικούς χώρους (Χ.Υ.Τ.Α.), σύμφωνα με όσα προβλέπει η σχετική ευρωπαϊκή νομοθεσία.
- Χρησιμοποίηση των σκουπιδιών για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας ή μετατροπή τους σε λίπασμα.
- Αποτέφρωση των χημικών ουσιών σε υψικαμίους. Επεξεργασία των τοξικών και ραδιενεργών αποβλήτων.
- Εθελοντική παρέμβαση του κάθε πολίτη για την προστασία της φύσης. «Πράσινος μισθός» στους εθελοντές από κονδύλια που θα εξοικονομηθούν από τη μείωση των αμυντικών δαπανών.
- Πρόστιμο και αυστηρές ποινές στους ιδιοκτήτες σκύλων που ρυπαίνουν τα πεζοδρόμια.
- Τήρηση του ωραρίου κοινής ησυχίας. Χαμηλά όρια θορύβου, ιδιαίτερα μέσα στις πόλεις. Σιγαστήρες σε θορυβώδη μηχανήματα. Πρόστιμα σε όσους κάνουν ηχορύπανση. Τοποθέτηση ηχομονωτικού γυαλιού στις λεωφόρους, για απορρόφηση του θορύβου αλλά και για λόγους αισθητικής.
- Κατασκευή υπόγειων χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων.
- Χρησιμοποίηση των μέσων μαζικής μεταφοράς και του ποδηλάτου.
- Εκσυγχρονισμός των μέσων μαζικής μεταφοράς. Αύξηση του αριθμού των δρομολογίων τους. Εξάπλωση του δικτύου των σιδηροδρόμων, αλλά και του μετρό. Ειδικές λωρίδες κυκλοφορίας για λεωφορεία και αυτοκίνητα αστυνομίας, πυροσβεστικά και ασθενοφόρα.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

- Απαγόρευση κυκλοφορίας αυτοκινήτων σε ορισμένα μέρη, π.χ. στο κέντρο των πόλεων.
- Απόσυρση των παλαιών αυτοκινήτων. Κυκλοφορία μόνο καταλυτικών. Συγκέντρωση και ανακύκλωση των εγκαταλελειμμένων αυτοκινήτων.
- Βελτίωση της αντιρρυπαντικής τεχνολογίας των αυτοκινήτων και βελτίωση της ποιότητας των καυσίμων. Έλεγχος των εξατμίσεων των αυτοκινήτων και των λεωφορείων. Χρήση μη ρυπογόνων καυσίμων (φυσικό αέριο), αλλά και της ηλεκτρικής ενέργειας για την κίνηση των αυτοκινήτων ή των λεωφορείων.
- Να μη λειτουργούν τα βενζινάδικα μέσα στην πόλη και μάλιστα στα ισόγεια πολυκατοικιών.
- Τήρηση των προϋποθέσεων για τη χορήγηση αδειών λειτουργίας βιομηχανιών. Απαγόρευση ίδρυσης βιομηχανιών σε επιβαρημένες περιοχές. Επιδότηση βιομηχανιών για χρήση αντιρρυπαντικής τεχνολογίας και οικολογικών υλικών. Μεταφορά εργοστασίων στην επαρχία.
- Εγκατάσταση βιολογικού καθαρισμού αποβλήτων των πόλεων και των βιομηχανιών. Επαναχρησιμοποίηση των αστικών λυμάτων για άρδευση.
- Να αλλάξουμε τις καταναλωτικές μας συνήθειες: όχι στα προϊόντα μιας χρήσης. Να περιορίσουμε τις περιττές καταναλωτικές μας επιθυμίες. Να καταναλώνουμε ανακυκλώσιμα και ανακυκλωμένα υλικά. Αποφυγή των πλαστικών.
- Φειδώ στη χρήση του νερού και της ηλεκτρικής ενέργειας. Αξιοποίηση του βρόχινου νερού για οικιακή χρήση. Να κατασκευασθούν εργοστάσια αφαλάτωσης. Επιδότηση στο βαμβάκι που θέλει πολύ νερό.
- Συνετή χρήση των κλιματιστικών και της κεντρικής θέρμανσης. Έλεγχος των καυστήρων των καλοριφέρ.
- Απαγόρευση ή περιορισμός του κυνηγιού. Πάταξη της λαθροθηρίας. Ελεγχόμενη αλιεία. Προστασία των υπό εξαφάνιση ειδών. Να μη χρησιμοποιούμε γούνες και ελεφαντόδοντο. Προστασία εθνικών δρυμών και βιοτόπων. Δημιουργία τεχνητών υδροβιότοπων.
- Βελτίωση της ποιότητας του εδάφους. Με νόμο μείωση της χρήσης φυτοφαρμάκων, ορμονών και χημικών. Απαγόρευση των μεταλλαγμένων.
- Κατάργηση πυρηνικών και χημικών όπλων. Παγκόσμιος αφοπλισμός. Παύση των πυρηνικών δοκιμών. Έλεγχος των πυρηνικών εργοστασίων. Κλείσιμο των πυρηνικών εργοστασίων.
- Αυστηρά μέτρα για τη διάσωση των δασών. Προγραμματισμένη υλοτόμηση. Όχι χορήγηση οικοδομικών αδειών σε δασικές περιοχές.
- Με ειδικά πλοία καθαρισμός των θαλασσών. Καθαρισμός των λιμανιών και των ποταμών.

5. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ. ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

α. Επισημάνσεις

Αρκετοί μαθητές διαπιστώνουν ότι η αυθαίρετη δόμηση έχει πάρει επικίνδυνες διαστάσεις. Επισημαίνουν σοβαρές ελλείψεις στην οικιστική πολιτική της

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

χώρας, με αποτέλεσμα την άναρχη δόμηση. Καταγράφουν την αισθητική κακοποίηση του περιβάλλοντος και την χαμηλή ποιότητα της ζωής στις μεγαλουπόλεις. Επισημαίνουν ότι:

- Ευρωπαϊκές πόλεις έχουν καλαίσθητα κτήρια με φροντισμένους κήπους, ενώ εμείς έχουμε «τσιμεντοποιημένες πόλεις».
- Η ανυπαρξία προγραμμάτων ανάπτυξης και κτηματολογίου, ο μη προσδιορισμός των χρήσεων γης, οι υπερβολικοί όροι δόμησης οδήγησαν το μέσο πολίτη στην αυθαιρεσία ή δημιούργησαν το οικιστικό πρόβλημα.
- Οι χαλαροί νόμοι, οι ασυνείδητοι εργολάβοι και οι ανεύθυνοι πολίτες, η έλλειψη υποδομής στις βιομηχανικές ζώνες των πόλεων, η οικοδόμηση αρχαιολογικών χώρων και η περίφραξη των αιγιαλών συνιστούν το οικιστικό και περιβαλλοντικό πρόβλημα.
- Οι πόλεις επεκτείνονται χωρίς πρόβλεψη, άναρχα. Οι πλατείες, στις σημερινές πόλεις, είναι δυσεύρετες, δεν έχουν φωτισμό και παιχνίδια, είναι γεμάτες σκουπίδια, βρίσκονται δίπλα σε πολυσύχναστους δρόμους. Κάποιοι τις χρησιμοποιούν, για να σκορπίσουν το θάνατο, πουλώντας ναρκωτικά.
- Τριτοκοσμική και βρωμερή μέσα στην εγκατάλειψή της είναι η μεγάλη περιοχή που αποτελούσε τη βιομηχανική ζώνη της Αθήνας (ο Ελαιώνας).

β. Προτάσεις

Προτείνονται:

- Νομοθεσία για το οικιστικό πρόβλημα χωρίς «παραθυράκια». Αυστηρότεροι νόμοι και έλεγχος της τήρησής τους.
- Αυστηρές ποινές για τους παραβάτες των οικιστικών νόμων.
- Ακριβής ορισμός των σχεδίων πόλεων από την Πολιτεία, ώστε ο πολίτης να οικοδομεί νόμιμα. Ορισμός των οικιστικών ζωνών. Βιομηχανικές ζώνες με υποδομή.
- Χάραξη των ορίων του αιγιαλού και ελεύθερη χρήση από τους πολίτες.
- Κανόνες για την ανέγερση κατοικιών που θα προάγουν την ποιότητα ζωής, φιλικών προς το περιβάλλον.
- Μείωση του συντελεστή δόμησης. Ισοκατανομή του χώρου δόμησης και πράσινου.
- Δημιουργία μικρών πόλεων με έμφαση στη γειτονιά και με μικρές κατοικίες με αυλή και πράσινο.
- Δημιουργία πόλεων με πάρκα, πεζοδρόμια, περισσότερες διαβάσεις πεζών, πεζοδρόμους, πλατείες, παιδικές χαρές, λουλούδια, καλή ρυμοτομία, λιγότερα αυτοκίνητα, με ειδικές λωρίδες για τα ποδήλατα, με σύστημα αποχέτευσης, τραμ.
- Να δημιουργηθούν χώροι για να παίζουν ποδόσφαιρο τα παιδιά.
- Χρειάζεται φαντασία και τόλμη για να αλλάξουμε τη σημερινή κατάσταση της Αθήνας.
- Προστασία παλαιών κτηρίων.
- Ίδρυση οργανισμών για την αξιοποίηση παλαιών κτηρίων.
- Κάθε πολυκατοικία να διαθέτει τόσους χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων όσα και τα διαμερίσματά της. Κατασκευή υπόγειων χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων.
- Κατασκευή αντισεισμικών κατασκευών.

6. ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

α. *Επισημάνσεις*

Οι έφηβοι διαπιστώνουν ότι το οδικό δίκτυο της χώρας είναι ανεπαρκές για τις υπάρχουσες σήμερα ανάγκες, ενώ, όπου εκτελούνται οδικά έργα, παρατηρούνται αρρυθμία, στασιμότητα και κακοτεχνίες. Η ανάθεση των δημοσίων έργων γίνεται σχεδόν πάντα με αδιαφανείς όρους, γιατί δεν υπάρχει αυστηρό θεσμικό πλαίσιο και οι διαδικασίες είναι χρονοβόρες. Επίσης, σημειώνεται ότι δεν κατασκευάζονται πολλά έργα υποδομής στην επαρχία (ύδρευση, οδικό δίκτυο, σύνδεση με δίκτυο του Ο.Τ.Ε). Μεγάλο μέρος των μαθητών ασχολήθηκαν με τα ολυμπιακά έργα.

Πιο συγκεκριμένα:

- Οι Ολυμπιακοί αγώνες του 2004 έγιναν αφορμή για την κατασκευή σημαντικών δημοσίων έργων. Ενώ, όμως, πλησιάζει η ημερομηνία τέλεσης των αγώνων, τα έργα –πλην εξαιρέσεων– δεν έχουν ολοκληρωθεί. Υπάρχει έλλειψη συντονισμού για την ολοκλήρωσή τους και τη σωστή κατασκευή τους.
- Μεγάλο πρόβλημα αποτελούν οι αυξανόμενες απαλλοτριώσεις για τα Ολυμπιακά έργα, και μάλιστα σε εξευτελιστικές τιμές. Αρκετές οικογένειες βρέθηκαν στο δρόμο ή αναγκάστηκαν να νοικιάσουν σπίτια με υψηλά ενοίκια.

β. *Προτάσεις*

- Εκσυγχρονισμός των δικτύων ύδρευσης στην ύπαιθρο.
- Βελτίωση του οδικού δικτύου. Να υπάρξει, επίσης, σωστή σήμανση και αντί για διασταυρώσεις να γίνουν παρακαμπτήριες οδοί.
- Τακτική συντήρηση των δρόμων. Να αποκατασταθούν οι δρόμοι με τα χρήματα που εισπράττονται από τα τέλη κυκλοφορίας και τα διόδια.
- Περισσότερα έργα υποδομής στην επαρχία.
- Αυστηρότερη επιλογή εργολάβων και τεχνικών εταιριών, κατά την ανάθεση των δημοσίων έργων. Συστηματική επίβλεψή τους και έλεγχός τους από το ΥΠΕΧΩΔΕ. Υψηλά πρόστιμα, ποινές φυλάκισης και αφαίρεσης της άδειας στους κερδοσκόπους εργολάβους και στους κρατικούς φορείς που ασκούν πλημμελώς τα καθήκοντά τους.
- Κατασκευή έργων που θα βελτιώσουν τη ζωή στην πόλη και θα περιορίσουν την ανεργία και όχι έργων βιτρίνας.

7. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑ

α. *Επισημάνσεις*

Οι έφηβοι διαπιστώνουν ότι με τη νεοφιλελεύθερη οικονομική πολιτική διευρύνεται το χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών. Επισημαίνουν ότι:

- Άνθρωποι σκληρά εργαζόμενοι και με τις πιο αντίξοες συνθήκες αμείβονται με ψίχουλα.
- Εξαπλώνεται η φτώχεια στην ελληνική κοινωνία, παρά την πρόοδο της τεχνολογίας. Το γεγονός αυτό οφείλεται, κυρίως, στην απότομη άνοδο του κόστους ζωής.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

- Οι πολιτικοί ενδιαφέρονται μόνο για τα προβλήματα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης και αδιαφορούν για την επαρχία.
- Στην Ε.Ε. 60.000.000 άνθρωποι ζουν σε μόνιμη φτώχεια.
- Τα επιτεύγματα της τεχνολογίας βελτίωσαν πολύ τη ζωή μόνον εκείνων που μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν.
- Οι ανεπτυγμένες χώρες δαπανούν τεράστια ποσά για το διάστημα και για όπλα και δεν βοηθούν στη λύση του προβλήματος της παγκόσμιας φτώχειας. Οι επιπτώσεις της φτώχειας είναι πολλές, ως σπουδαιότερες, όμως, καταγράφονται οι ακόλουθες:
- Οι φτωχοί στερούνται ονείρων, στέγης, τροφής, πόσιμου νερού, υγείας, εκπαίδευσης, ψυχαγωγίας, ενημέρωσης, επικοινωνίας.
- Παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αναφορικά με την παιδική εργασία.
- Βία, εγκληματικότητα, ναρκωτικά, βία στην οικογένεια.
- Διαταραχή σωματικής και ψυχικής υγείας (αυτοκτονίες, περιθωριοποίηση).
- Αρρώστιες (χολέρα, AIDS).
- Ο θεσμός της δουλείας υφίσταται, έστω και αν έχει αλλάξει μορφή. Εκατομμύρια άνθρωποι εργάζονται υπερβολικά και με ελάχιστες αποδοχές για να μεγιστοποιούν τα κέρδη τους οι προνομιούχες χώρες.

β. Προτάσεις

- Να μην υπάρχουν κραυγαλέες οικονομικές ανισότητες και αντιθέσεις στην κοινωνία. Λήψη δραστικών μέτρων για την αντιμετώπιση της φτώχειας, της κοινωνικής ανισότητας, της ακρίβειας και τη μείωση της ανεργίας.
- Αύξηση μισθών, συντάξεων και επιδομάτων ανεργίας.
- Οικονομικοί περιορισμοί στα ανώτερα κοινωνικά στρώματα για να περιοριστεί και η πολιτική τους δύναμη.
- Ενίσχυση των ασθενέστερων οικονομικά τάξεων, μέσω του φορολογικού συστήματος. Μηνιαίο επίδομα στους άστεγους και σε όσους έχουν ανάγκη. Ειδικό χώρο για τη φιλοξενία αστέγων.
- Λήψη μέτρων, ώστε όλοι να μπορούν να έχουν πρόσβαση στην τεχνολογία.
- Εμβάθυνση της δημοκρατίας (πολίτευμα του μέτρου, της ισότητας, της δικαιοσύνης).
- Δημιουργία υποδομών για την παιδεία και την πνευματική καλλιέργεια των οικονομικά ασθενέστερων. Δωρεάν μετακινήσεις τους με τα μέσα μαζικής μεταφοράς.
- Πολιτεία και πολίτες να στηρίζουν τη δράση των ανθρωπιστικών οργανώσεων κατά της εκμετάλλευσης των παιδιών και κατά του ρατσισμού.
- Οικονομική ενίσχυση των οργανώσεων που βοηθούν απόρους.
- Κρατικό ενδιαφέρον για τα άπορα παιδιά: στέγαση, μόρφωση, ψυχαγωγία.

8. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΣ

α. Επισημάνσεις

Σήμερα, όπως επισημαίνουν οι έφηβοι, βρίσκεται σε έξαρση το υλιστικό-καταναλωτικό πρότυπο και ο ατομικισμός. Ο σύγχρονος άνθρωπος ζει για να κατανα-

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

λώνει. Ταυτίζει την ποιότητα με την ποσότητα. Ο πνευματικός πολιτισμός περνά κρίση. Δεν καλλιεργείται το ωραίο και το αναγκαίο, αλλά το χρησιμοθηρικό.

Συνέπειες του καταναλωτισμού:

- Δημιουργεί ψευδαίσθηση ευτυχίας και υποβιβάζει το ηθικό και πνευματικό επίπεδο του ανθρώπου. Δημιουργεί ανταγωνιστικές σχέσεις και αλλοτριώνει-υποδουλώνει τους ανθρώπους.
- Ο ευδαιμονισμός γίνεται κυρίαρχη αξία.
- Η ζωή μας γίνεται μονοδιάστατη. Αδιαφορούμε για τον συνάνθρωπο, είναι ρηχή και τυπική η επικοινωνία μαζί του.
- Γινόμαστε άπληστοι και κυριαρχεί η διαφθορά, ενώ ενισχύεται η βία και η εγκληματικότητα. Επίσης, επηρεάζει αρνητικά τη σχέση του ανθρώπου με τη φύση - δημιουργεί οικολογικό πρόβλημα.
- Υπερχρέωση στις τράπεζες, που πιέζουν για απόκτηση πιστωτικών καρτών.
- Η καταναλωτική μανία γίνεται δυνάστης που οδηγεί στη φιλαργυρία, την απάτη, την αισχροκέρδεια, τη χρεωκοπία.
- Έχουν δημιουργηθεί άχρηστες ανάγκες στους νέους.

Επισημαίνεται, τέλος, ότι τον καταναλωτισμό προωθούν και ενισχύουν τα Μ.Μ.Ε. και οι διαφημίσεις οι οποίες έχουν αρνητικές επιπτώσεις, ιδιαίτερα στους νέους ανθρώπους.

β. Προτάσεις

- Ο άνθρωπος πρέπει να ιεραρχεί τις ανάγκες του και να τιθασεύει τις επιθυμίες του για αγορές.
- Να συνειδητοποιήσει πως η ευτυχία βρίσκεται στην αυτοπραγμάτωση και την αυτογνωσία, αλλά και στην αλληλεγγύη και στον αμοιβαίο σεβασμό και όχι στην κατανάλωση.
- Αναγκαία η συνειδητοποίηση των κινδύνων του καταναλωτισμού.
- Ανθρωπιστική παιδεία που να καλλιεργεί το κριτικό πνεύμα, την υπευθυνότητα και τον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου.
- Οι άνθρωποι, με τη συμβολή και των Μ.Μ.Ε., να μην αντιμετωπίζονται ως καταναλωτικές μηχανές, αλλά ως προσωπικότητες.
- Δημιουργία ισχυρού κινήματος καταναλωτών.
- Κρατικός έλεγχος για την αποφυγή της κερδοσκοπίας και έλεγχος της ποιότητας των προϊόντων.
- Ο καταναλωτής να είναι καχύποπτος και να τηρεί κριτική στάση απέναντι στις διαφημίσεις. Να αντιστέκεται στο διαφημιστικό βομβαρδισμό και να ελέγχει την ποιότητα των προϊόντων.
- Κώδικας δεοντολογίας για τις διαφημίσεις: Οι διαφημίσεις να είναι έγκυρες και ποιοτικές, να κινούνται στα πλαίσια της ευπρέπειας, να αποφεύγουν το ψεύδος και την απάτη, να σέβονται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.
- Σεβασμός του καταναλωτή από τις διαφημιστικές εταιρίες.
- Μείωση των διαφημίσεων στα Μ.Μ.Ε., με επέμβαση ΙΝ.ΚΑ, Ε.Ρ.Σ.
- Κατάργηση των παιδικών διαφημίσεων ή να προβάλλονται αργά το βράδυ.
- Αύξηση των διαφημιστικών μηνυμάτων κοινωνικού και πολιτιστικού περιεχομένου.
- Να υποχρεωθούν οι τράπεζες να ενημερώνουν πληρέστερα για τους όρους δανεισμού.

9. ΓΕΩΡΓΙΑ - ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

α. *Επισημάνσεις*

Διαπιστώνεται ότι η γεωργία-κτηνοτροφία αποτελεί βασικό πυλώνα της Εθνικής Οικονομίας και σημαντικό παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης. Ο αγροτικός χώρος αντιπροσωπεύει το 80% του εδάφους της ελληνικής επικράτειας και σε αυτόν ζει το 40% του πληθυσμού, αλλά με την γεωργία-κτηνοτροφία ασχολείται το 20%-ίσως και λιγότερο- του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της χώρας. Η ελληνική γεωργία-κτηνοτροφία, όμως, παρουσιάζει πολλά προβλήματα, όπως χαμηλή παραγωγικότητα και όχι πάντα καλή ποιότητα προϊόντων. Οι έφηβοι, επίσης, αναφέρονται στην αποστροφή των νέων προς το επάγγελμα αυτό, η οποία οδηγεί στη συνεχή μείωση του αριθμού των αγροτών. Αυτό το γεγονός οφείλεται, κυρίως, στην ανασφάλεια του επαγγέλματος, λόγω της ανυπαρξίας σταθερού προγράμματος-εισοδήματος, των απρόβλεπτων καιρικών συνθηκών, της έλλειψης κατάρτισης, του υψηλού κόστους των μηχανημάτων, των σπόρων, των φυτοφαρμάκων, των ζωοτροφών κ.λπ.

Επισημαίνουν επίσης ότι:

- Η ζωή των αγροτών είναι δύσκολη, δεν γεύονται τις χαρές της ζωής και αντιμετωπίζουν σημαντικά οικονομικά προβλήματα.
- Η ύπαιθρος ερημώνεται και τα χωριά μετατρέπονται σε κοινωνίες γερόντων.
- Οι αγρότες είναι σε απόγνωση γιατί αναγκάζονται να πουλήσουν σε χαμηλές τιμές τα προϊόντα τους και γιατί δεν παίρνουν, σε σύντομο χρονικό διάστημα, αποζημιώσεις για τις καταστροφές που υφίσταται η παραγωγή τους λόγω των έντονων καιρικών φαινομένων. Επίσης οι τιμές των γεωργικών μηχανημάτων και των λιπασμάτων αυξάνονται, ενώ οι τιμές των προϊόντων παραμένουν χαμηλές.

Τέλος, οι επιδοτήσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή καθυστερούν ή περικλοπούνται.

- Η ακρίβεια στις λαϊκές αγορές οφείλεται στους μεσάζοντες.
- Οι αγροτικές συντάξεις του ΟΓΑ είναι συντάξεις ντροπής. Τα 200 Ευρώ δεν φτάνουν ούτε για τους λογαριασμούς της ΔΕΗ και του ΟΤΕ. Είναι θετικά αλλά όχι επαρκή τα προγράμματα πρόωρης συνταξιοδότησης και εισόδου νέων αγροτών. Πρέπει, ωστόσο, το σύστημα πρόωρης συνταξιοδότησης να βελτιωθεί, διότι η μεταβίβαση στα παιδιά της αγροτικής γης τα υποχρεώνει να μην ασκούν άλλο επάγγελμα για 15 χρόνια.
- Μεγάλες αγροτικές εκτάσεις παραμένουν ακαλλιέργητες και μόνο ξένοι εργάζονται πια στα κτήματα. Οι νέοι των αγροτικών οικογενειών μεταναστεύουν στα μεγάλα αστικά κέντρα ή στο εξωτερικό.
- Υπάρχουν κυκλώματα που καρπώνονται τις αγροτικές επιδοτήσεις.
- Δεν έγινε σωστή αξιοποίηση των πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Είναι μεγάλα τα τραπεζικά επιτόκια των δανείων.
- Διαμαρτυρίες για τα πανωτόκια της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος.
- Οι ιδιοκτησίες και τα σπίτια των αγροτών περνούν στα χέρια των Τραπεζών, γιατί οι ιδιοκτήτες δεν πληρώνουν τα πανωτόκια.
- Άγρια η εκμετάλλευση από τους τοκογλύφους.
- Οι Κυβερνήσεις αδιαφορούν και χαρίζουν τα χρέη των Ενώσεων και των κακών διαχειριστών και όχι των αγροτών.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

- Είναι μεγάλη πληγή για την αγροτική οικονομία και οι καταστροφές που προέρχονται από πυρκαγιές.
- Είναι γραφειοκρατικός και όχι λειτουργικός ο ρόλος της διεύθυνσης Γεωργίας που εδρεύει σε κάθε Νομό.
- Η ψυχαγωγία είναι περιορισμένη, η παιδεία και η υγεία ανεπαρκής, οι ώρες εργασίας πολλές και ακανόνιστες στις αγροτικές περιοχές.
- Ο αγρότης δεν εμπλουτίζει τις γνώσεις του σε θέματα που σχετίζονται, με το επάγγελμά του.
- Μεγάλες οι φορολογικές επιβαρύνσεις των αγροτών.

Οι μαθητές αναφέρονται συχνά στα προβλήματα που παρουσιάζει η καλλιέργεια συγκεκριμένων προϊόντων. Έτσι:

- Υπάρχει κίνδυνος εγκατάλειψης της καλλιέργειας της ελιάς με αρνητικές συνέπειες για την ελληνική οικονομία. Η τιμή του ελαιόλαδου έχει πέσει γιατί οι αγροαστές προτιμούν φτηνά υποκατάστατα που προωθούν τα σύγχρονα καταναλωτικά πρότυπα.
- Η τιμή που πουλιέται το βαμβάκι είναι πολύ χαμηλή.
- Οι καπνοκαλλιεργητές αντιμετωπίζουν πρόβλημα επιβίωσης με ορατό τον κίνδυνο εγκατάλειψης της καλλιέργειας του καπνού λόγω της νομοθεσίας της Ε.Ε.

- Οι καλλιεργητές φρούτων και λαχανικών πωλούν σε πολύ χαμηλές τιμές τα εμπορεύματά τους στους εμπόρους, ενώ οι τελευταίοι πωλούν σε υψηλές τιμές στις λαϊκές αγορές με αποτέλεσμα τη μείωση της ζήτησης και την κερδοσκοπία σε βάρος των παραγωγών.

- Η έλλειψη επιστημονικής καθοδήγησης των αγροτών οδηγεί στην αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων και στη μόλυνση της γης και των υπόγειων υδάτων.

Οι κτηνοτρόφοι έχουν ανάλογα προβλήματα και τα κοπάδια τους αφανίζονται.

- Η απουσία κρατικού ελέγχου επιτρέπει στους εμπόρους να παρουσιάζουν τα ξένα κτηνοτροφικά προϊόντα ως ελληνικά.

- Είναι χαμηλή η τιμή του γάλακτος, γιατί οι έμποροι φτιάχνουν τυροκομικά προϊόντα από σκόνη ή εισαγόμενο γάλα.

Τέλος, οι έφηβοι αναφέρονται στα μεταλλαγμένα προϊόντα και στις βιολογικές καλλιέργειες. Πιο συγκεκριμένα πιστεύουν ότι:

- Η Ευρώπη ενέδωσε στον πειρασμό της δημιουργίας μεταλλαγμένων αγροτικών προϊόντων, πρακτική που ξεκίνησε από τις Η.Π.Α.
- Έλλοχεύουν κίνδυνοι για τη γεωργική παραγωγή από τα μεταλλαγμένα.
- Στην Ελλάδα δεν υπάρχουν πολλές βιολογικές καλλιέργειες και είναι μικρή η προσφορά βιολογικών προϊόντων, ενώ η ζήτηση προβλέπεται μεγάλη.
- Οι οικολογικές καλλιέργειες έχουν μεγάλο κόστος.
- Η βιολογική γεωργία θέτει τέλος στη μόλυνση του περιβάλλοντος.

β. Προτάσεις

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και την ανάκαμψη της γεωργίας-κτηνοτροφίας οι έφηβοι εισηγούνται:

- Οι νέοι γεωργοί και κτηνοτρόφοι πρέπει να ενημερώνονται συνεχώς πάνω

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

στα προβλήματα του επαγγέλματος τους (διαρκής επιμόρφωση), ενώ συγχρόνως να εκπαιδεύονται και πάνω σε ζητήματα που αφορούν στο περιβάλλον και την προστασία του.

- Η Πολιτεία να προχωρήσει στη μείωση των φόρων που καταβάλλονται ή και στη φοροαπαλλαγή των αγροτών-κτηνοτρόφων που έχουν υποστεί καταστροφές. Να καταβάλλονται αμέσως οι αποζημιώσεις στους αγρότες που έχουν υποστεί καταστροφές. Επίσης η Αγροτική Τράπεζα να είναι πιο ελαστική απέναντι στους οφειλέτες αγρότες, να τους χορηγεί πιο εύκολα δάνεια και να προχωρήσει σε ρύθμιση των χρεών τους.
  - Βελτίωση των βασικών υποδομών των αγροτικών περιοχών (οδικό δίκτυο, άρδευση, σχολεία, υγειονομικοί σταθμοί, εργοστάσια μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, πολιτιστικά και αθλητικά κέντρα κ.λπ.).
  - Αναδασμός της γης και διανομή γης σε άκληρους αγρότες ή μικροκαλλιεργητές.
  - Το Κράτος να ενθαρρύνει καλλιέργειες που δεν απαιτούν συχνή χρήση φυτοφαρμάκων και μεγάλες ποσότητες νερού. Ανάπτυξη των βιοκαλλιεργειών, απαγόρευση των μεταλλαγμένων.
  - Συνδικαλιστική οργάνωση και κινητοποίηση των αγροτών και των κτηνοτρόφων.
  - Εκσυγχρονισμός της αγροτικής οικονομίας. Να ρυθμιστούν οι τιμές των αγροτικών προϊόντων.
  - Αύξηση αγροτικών συντάξεων του ΟΓΑ και μείωση ορίου συνταξιοδότησης των αγροτών. Να δοθεί το ΕΚΑΣ και στους συνταξιούχους του ΟΓΑ. Βελτίωση της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των αγροτών και των οικογενειών τους.
- Οι αγρότες να συνταξιοδοτούνται στα 50 χρόνια και να τους δίνεται μειωμένη σύνταξη. Μετά τα 60 να παίρνουν τη σύνταξη του ΟΓΑ.
- Να επεκταθεί και στους αγρότες ο κοινωνικός τουρισμός και η διάθεση δωρεάν εισιτηρίων θεάτρου και κινηματογράφου.
  - Να ληφθούν μέτρα από την Πολιτεία για τα παιδιά των αγροτών, ιδιαίτερα να τους παρέχεται η δυνατότητα να σπουδάζουν κοντά στον τόπο μόνιμης διαμονής τους.
  - Να δοθούν κίνητρα στους αγρότες-κτηνοτρόφους για να αυξήσουν και να βελτιώσουν την παραγωγή τους (μείωση του φόρου των γεωργικών και κτηνοτροφικών μηχανημάτων, μείωση του φόρου στο πετρέλαιο των γεωργικών μηχανημάτων, μείωση των τιμών των φυτοφαρμάκων και των λιπασμάτων, χαμηλότοκα δάνεια, φθινό αγροτικό ρεύμα κ.λπ.).
  - Αναβάθμιση της ποιότητας των αγροτικών προϊόντων. Ο έλεγχος των μεσαζόντων να είναι πιο εντατικός.
  - Ανάπτυξη του αγροτουρισμού.
  - Συχνοί διαχειριστικοί έλεγχοι στις συνεταιριστικές ενώσεις που εδρεύουν στους Νομούς.
  - Κίνητρα στους νέους για να μείνουν στον τόπο τους, να σπουδάσουν, να δουλέψουν και να καλλιεργήσουν τη γη των γονιών τους. Μόρφωση στους νέους αγρότες (ξένες γλώσσες, νέες τεχνολογίες, πληροφορική) και δια βίου εκπαίδευση.
  - Να θεσπιστούν ιδιαίτερα μέτρα για τους πολύτεκνους αγρότες.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

- Συστηματική καταγραφή των προβλημάτων των κτηνοτρόφων και συνεχής ενημέρωση του Υπουργείου Γεωργίας.
- Κατασκευή εργοστασίων για μεταποίηση και εξαγωγή αγροτικών προϊόντων.
- Κίνητρα σε ανέργους για να ενδιαφερθούν για τη γεωργία.
- Στήριξη και διαφήμιση ελληνικών αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων.
- Καθιέρωση τιμής ασφάλειας, ώστε ο παραγωγός να μην είναι έρμαιο των μετασζόντων. Μέρμινα του κράτους για τον έλεγχο των τιμών. Μείωση των κερδών των εμπόρων.
- Μείωση της χρήσης γεωργικών φαρμάκων. Λήψη αυστηρών μέτρων ασφαλείας για την υγεία των αγροτών (π.χ. ειδικές μάσκες ραντίσματος).
- Η εκάστοτε κυβέρνηση να επιδεικνύει συνέπεια στις υποσχέσεις της απέναντι στους αγρότες.
- Διαφάνεια στις επιδοτήσεις της Ε.Ε. Σύσταση κρατικού φορέα διαχείρισης των επιδοτήσεων. Εξάρθρωση κυκλωμάτων που καταχρώνται τις επιδοτήσεις.
- Ίδρυση θεσμού Συνηγόρου του Αγρότη.

10. ΔΑΣΗ

α. Επισημάνσεις

Οι έφηβοι ανησυχούν ιδιαίτερα για την καταστροφή των δασών από ποικίλους παράγοντες (πυρκαγιές, υλοτόμηση, οικοπεδοποίηση, όξινη βροχή, ασθένειες κ.λπ.). Επισημαίνουν ότι τα δάση είναι πηγή ζωής και αισθητικής απόλαυσης και καταγράφουν τις ακόλουθες αρνητικές επιπτώσεις από την καταστροφή των δασών πάνω στον άνθρωπο και τις ανθρώπινες κοινωνίες:

- μείωση του οξυγόνου
- διάβρωση του εδάφους με αποτέλεσμα τη δημιουργία πλημμυρών
- καταστροφή χλωρίδας και πανίδας
- ενίσχυση του φαινομένου του θερμοκηπίου
- διατάραξη ψυχικής ισορροπίας των ανθρώπων
- παραγωγή διοξειδίου του άνθρακα
- μείωση της ξυλείας, άρα και της παραγωγής χαρτιού και άλλων αγαθών, που παρέχει το δάσος.

β. Προτάσεις

- Η αγάπη και η ενημέρωση για τα οφέλη του δάσους από μικρή ηλικία αποτελεί μέρμινα της οικογένειας, του σχολείου και του Κράτους.
- Συγκρότηση ομάδων εθελοντών οι οποίες σε συνεργασία με το κράτος και τους Ο.Τ.Α. θα προστατεύουν τα δάση.
- Έλεγχος και φύλαξη των δασών με ηλεκτρονικά μέσα. Πολλαπλασιασμός και εκσυγχρονισμός των πυροσβεστικών μέσων.
- Λήψη αυστηρών νομοθετικών μέτρων για την παραδειγματική τιμωρία των εμπρηστών. Αυστηρές κυρώσεις στους καταπατητές.
- Έλεγχος της υλοτομίας.
- Υποχρεωτική η αναδάσωση καμμένων περιοχών με εθελοντική συμμετοχή των νέων.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

- Ανακύκλωση του χαρτιού.
- Το ΥΠΕΠΘ να τυπώνει τα βιβλία σε ανακυκλωμένο χαρτί.

11. ΑΛΙΕΙΑ

α. *Επισημάνσεις*

Οι νέοι διαπιστώνουν ότι σήμερα ο επαγγελματίας ψαράς αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα που οφείλονται στον ανταγωνισμό, στα εισαγόμενα ψάρια, στις χαμηλές τιμές των ψαριών, αλλά και στη μείωση του θαλασσίου πλούτου, εξαιτίας της υπεραλίευσης και της μόλυνσης της θάλασσας. Είναι, όμως, και μερικοί ψαράδες υπεύθυνοι για κάποια από τα προβλήματα που ταλανίζουν τον κλάδο (μολύνουν τις θάλασσες, χρησιμοποιούν παράνομους τρόπους αλιείας κ.λπ.). Τέλος, οι έφηβοι προειδοποιούν για τους κινδύνους που προέρχονται από τα ψάρια των ιχθυοτροφείων τα οποία δεν διατρέφονται με τον ενδειγμένο τρόπο.

β. *Προτάσεις*

- Επιδότηση και αποζημίωση των ψαράδων, όπως γίνεται με τους αγρότες.
- Οι ανεμότρατες να ψαρεύουν 2 μίλια από τις ακτές, σε ανοιχτές θάλασσες με δίχτυ με μεγάλες τρύπες και να καταργηθεί το «συρόμενο» ψάρεμα.
- Δραστικά μέτρα για να σωθεί το θαλάσσιο περιβάλλον.
- Πάταξη της παράνομης αλιείας και θέσπιση αυστηρών προστίμων για τους παραβάτες.
- Πλήρης απαγόρευση της αλιείας για 2 χρόνια για να πληθύνουν τα ψάρια.
- Επιμόρφωση ψαράδων σε νέους τρόπους αλιείας με οικολογικά μηχανήματα.
- Απαγόρευση της αλιείας την εποχή της αναπαραγωγής των ψαριών.

12. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

α. *Επισημάνσεις*

Ένας μεγάλος αριθμός μαθητών που ασχολήθηκαν με θέματα που ανήκουν σε αυτήν την Επιτροπή ενδιαφέρθηκαν για τον τουρισμό. Διαπιστώνεται, ότι ο τουρισμός είναι για την Ελλάδα πηγή οικονομικής και πολιτιστικής ανάπτυξης. Η πατρίδα μας διαθέτει πολλές δυνατότητες για την προαγωγή του: φυσικές ομορφιές, καλό κλίμα, πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, ένα ιδιαίτερα φιλόξενο ανθρώπινο δυναμικό και πολλές άλλες. Όμως, μια σειρά γεγονότων, δυσλειτουργιών και αδυναμιών παρεμβάλλονται και εμποδίζουν την ουσιαστική του ανάπτυξη, όπως:

- Ανάπτυξη ιδιαίτερα ανταγωνιστικής, σε επίπεδο τιμών αλλά και προσφερομένων υπηρεσιών, τουριστικής βιομηχανίας στην γείτονα Τουρκία.
- Ο τουρισμός της χώρας είναι, κυρίως, καλοκαιρινός και έτσι μένει ανεκμετάλλετος τουριστικά ο χειμώνας.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

- Απουσιάζει η χώρα από τις διεθνείς τουριστικές εκθέσεις και δεν γίνεται επαρκής διαφήμιση στο εξωτερικό.
- Η διεθνής πολιτική συγκυρία εξαιτίας των τρομοκρατικών επιθέσεων.
- Ελάχιστες είναι οι ξενοδοχειακές μονάδες υψηλών προδιαγραφών ενώ και το προσωπικό των ξενοδοχείων δεν είναι καλά εκπαιδευμένο.
- Υπάρχουν πολλά παράπονα τουριστών για ανάρμοστη συμπεριφορά πολλών εμπλεκόμενων με τον τουρισμό και πολλές καταγγελίες για οικονομική εκμετάλλευση και αισχροκέρδεια.
- Μεγάλη ευκαιρία φέτος με τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, η χώρα μας να προβάλλει και να αναδείξει τον τουρισμό της.

β. Προτάσεις

- Να βελτιωθούν οι υποδομές (συγκοινωνία, δίκτυα οργανισμών κοινής ωφέλειας, ξενοδοχεία, ξενώνες κ.λπ.)
- Να δοθεί βάρος στην ανάπτυξη του εσωτερικού τουρισμού.
- Να αναπτυχθεί ο οικολογικός τουρισμός (υδροβιότοποι, θαλάσσια πάρκα και εθνικοί δρυμοί).
- Ειδική κατάρτιση όλων όσοι ασχολούνται με τον τουρισμό.
- Ίδρυση νέων σχολών Τουριστικών Επαγγελματιών και αναβάθμιση των υπαρχουσών.
- Προστασία και ανάπτυξη παραδοσιακών οικισμών.
- Προστασία περιβάλλοντος με έργα αποχέτευσης και καθαρισμού λυμάτων.
- Οργάνωση του χειμερινού τουρισμού.
- Χάραξη δραστήριας τουριστικής πολιτικής.
- Προστασία φυσικού περιβάλλοντος.
- Ευγενική συμπεριφορά σε Έλληνες και ξένους τουρίστες.
- Η ανάπτυξη του αγροτουρισμού να συμβαδίζει με την ιδιαιτερότητα κάθε περιοχής.
- Να μειωθεί η τιμή του εισιτηρίου στους αρχαιολογικούς χώρους.
- Συντήρηση και ανάδειξη των αρχαιολογικών μνημείων.
- Προβολή της πατροπαράδοτης ελληνικής φιλοξενίας, των τοπικών εθίμων και των αξιών του νεοελληνικού πολιτισμού.
- Σεβασμός του τουρίστα και φιλόξενη διάθεση.
- Αξιοποίηση της Ολυμπιάδας.

13. ΕΝΕΡΓΕΙΑ

α. Επισημάνσεις

Οι έφηβοι διαπιστώνουν κατασπατάληση των φυσικών πόρων και κατάχρηση της ενέργειας, ενώ επισημαίνουν τον μεγάλο κίνδυνο που προέρχεται από τη χρήση της πυρηνικής ενέργειας. Επίσης, διατυπώνουν την άποψη ότι στον τομέα της εκμετάλλευσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας η Ελλάδα είναι αρκετά πίσω.

Επίσης, τονίζουν ότι:

- Είναι μεγάλος ο κίνδυνος ενεργειακής κρίσης στο μέλλον.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

- Η χρήση του πετρελαίου και των παραγώγων του προξενεί βλάβες στο περιβάλλον και κλιματικές αλλαγές.
- Πολλές χώρες βάζουν σε κίνδυνο τη ζωή των ανθρώπων εγκαθιστώντας σταθμούς πυρηνικής ενέργειας για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος. Τα ραδιενεργά απόβλητα, ακόμη και όταν ρίχνονται στα βάθη των ωκεανών, επιστρέφουν στον άνθρωπο μέσα από τους ζώντες οργανισμούς.
- Η αιολική ενέργεια είναι ήπια και σήμερα καθίσταται αναγκαία. Είναι φθηνή και ανεξάντλητη. Δεν επιβαρύνει το περιβάλλον. Απαραίτητη η χρήση ανεμογεννητριών για την παραγωγή και αποθήκευση ενέργειας στη χώρα μας.
- Ο ήλιος είναι μια ανεξάντλητη πηγή απόλυτα καθαρής ενέργειας. Στην Ελλάδα, η οποία είναι μια χώρα με μεγάλη ηλιοφάνεια, χρησιμοποιούνται με ικανοποιητικό τρόπο οι ηλιακοί θερμοσίφωνες.
- Ανεκμετάλλευτο για την παραγωγή ενέργειας παραμένει στην Ελλάδα το δυναμικό της αγροτικής βιομάζας.

β. Προτάσεις

- Περιορισμός της σπατάλης των φυσικών πόρων.
- Να στρέψουμε το ενδιαφέρον μας σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- Να δημιουργηθούν αιολικά πάρκα για την παραγωγή αιολικής ενέργειας.
- Να γενικευθεί η χρήση της ηλιακής ενέργειας.
- Να προφυλαχθεί η ανθρωπότητα από τις πυρηνικές καταστροφές.
- Να χρησιμοποιούμε την ηλιακή ενέργεια και στις οικιακές συσκευές.
- Να ενταχθούν στα μαθήματα του ΤΕΕ θέματα σχετικά με τις ήπιες μορφές ενέργειας.
- Χρήση του υδρογόνου σε υβριδικά αυτοκίνητα φιλικά προς το περιβάλλον.
- Εκμετάλλευση θαλασσίων ρευμάτων για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.
- Κίνητρα στα νοικοκυριά για ηλεκτροδότηση από πηγές εναλλακτικής ενέργειας.

14. ΥΔΑΤΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ

α. Επιστημονικές

Οι έφηβοι διαπιστώνουν τη τεράστια σημασία του νερού για τον άνθρωπο. Ο πλανήτης, όμως, μασιτζεται από λειψυδρία, αλλά, παρόλα αυτά, πολλές φορές γίνεται αλόγιστη χρήση του νερού. Επίσης, αρκετές φορές το νερό είναι μολυσμένο, κυρίως από τα βιομηχανικά απόβλητα.

β. Προτάσεις

- Αυστηρός έλεγχος και επιβολή προστίμων σε εργοστάσια, δήμους και κοινότητες, αλλά και σε ιδιώτες που μολύνουν ή καταναλώνουν υπερβολικές ποσότητες νερού. Ορθολογική χρήση υδάτινων πόρων.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

- Συντήρηση και εκσυγχρονισμός των υπαρχόντων αρδευτικών δικτύων και δημιουργία νέων. Ολοκλήρωση της εκτροπής του Αχελώου.
- Εκπαίδευση και ενημέρωση των αγροτών για τη σωστή χρήση του νερού.
- Βιολογικός καθαρισμός στις βιομηχανίες και στις πόλεις.
- Απαγόρευση χρήσης βλαβερών για την ποιότητα του νερού ουσιών και φαρμάκων.
- Τεχνικά έργα, φράγματα για συγκέντρωση βρόχινου νερού.
- Αφαλάτωση θαλασσινού νερού.
- Σωστή διαχείριση και προστασία υδροβιότοπων.
- Αύξηση των γεωτρήσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες με την ενίσχυση του ΟΗΕ και τοποθέτηση συστημάτων ύδρευσης.
- Βιολογικός καθαρισμός και φιλτράρισμα των αποβλήτων της βιομηχανίας.

15. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

α. Επιστημάνσεις

Διαπιστώνεται η μεγάλη σημασία της τεχνολογίας στη ζωή του ανθρώπου, αλλά επισημαίνεται και η λανθασμένη χρήση της, όπως και η πολιτιστική και κοινωνική κρίση που δημιουργεί. Ακόμη, οι επιπτώσεις της κακής χρήσης της θεωρούνται επιζήμιες στο περιβάλλον και στην προσωπική ζωή των ανθρώπων.

β. Προτάσεις

- Η τεχνολογία στην υπηρεσία του ανθρωποκεντρικού μοντέλου ανάπτυξης.
- Οι επιστήμονες πρέπει να έχουν αίσθημα ευθύνης απέναντι στην ανθρωπότητα.
- Μέτρα για την ανάπτυξη της τεχνολογίας στην Ελλάδα, κυρίως στην εκπαίδευση, στις τηλεπικοινωνίες, στην υγεία και στην εξυπηρέτηση του πολίτη.
- Χρήση της τεχνολογίας για το καλό της ανθρωπότητας και όχι για την κατασκευή όπλων.
- Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση.

15.1 ΓΕΝΕΤΙΚΗ - ΚΛΩΝΟΠΟΙΗΣΗ

α. Επιστημάνσεις

Η Γενετική και η Γενετική Μηχανική δημιουργούν ελπίδες αλλά και φόβο. Ελπίδες, γιατί υπάρχουν μεγάλες προσδοκίες για την αντιμετώπιση μέσω της Γενετικής πολλών ασθενειών και φόβος, γιατί η κλωνοποίηση μπορεί να έχει απρόβλεπτες συνέπειες στην εξέλιξη της ανθρώπινης κοινωνίας. Οι επιστημάνσεις των εφήβων για τις αρνητικές πλευρές της κλωνοποίησης εστιάζονται κυρίως στο γεγονός ότι οι κλώνοι θα είναι προϊόντα τεχνολογικής εξέλιξης και όχι αγάπης.

β. Προτάσεις

- Δημιουργική συζήτηση και διάλογος για την κλωνοποίηση.
- Κάθε επιστημονικό επίτευγμα αποδεδειγμένα πρέπει να ωφελεί και όχι να βλάπτει τον άνθρωπο.
- Πλήρης έλεγχος για την κλωνοποίηση και ενημέρωση της κοινής γνώμης.
- Όχι στην κλωνοποίηση, να στη γενετική αντιμετώπιση των ασθενειών.
- Η ατεκνία να αντιμετωπισθεί με την υιοθεσία και όχι με την κλωνοποίηση.

15.2 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

α. Επιστημάνσεις

Οι μαθητές επισημαίνουν τις διευκολύνσεις που προσφέρει η χρήση των Η/Υ σε όλες σχεδόν τις ανθρώπινες δραστηριότητες και καταγράφουν την εκπληκτική ανάπτυξη του διαδικτύου ως μέσου επικοινωνίας και ανταλλαγής ιδεών, αλλά και ως εκπαιδευτικού μέσου. Επίσης, διαπιστώνουν ότι:

- Κάθε υπερβολή στη χρήση της τεχνολογίας προκαλεί ανησυχία, αλλά όχι καταστροφή.
- Ο Η/Υ επιδρά στην ψυχή και το πνεύμα του χρήστη περισσότερο από την τηλεόραση.
- Κυκλοφορεί ελεύθερα πορνογραφικό υλικό μέσω του διαδικτύου.
- Υπάρχει ελεύθερη διάδοση ιδεών, πληροφοριών, χωρίς όμως έλεγχο της αξιοπιστίας και της νομιμότητας τους.
- Υπάρχει κίνδυνος παραβίασης των προσωπικών μας δεδομένων.
- Αλλοιώνεται η γλώσσα (ξένοι όροι, συνθηματικές προτάσεις, λατινοελληνική γραφή).
- Στα θετικά του διαδικτύου συγκαταλέγονται το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, η τηλεργασία, η τηλεϊατρική και η τηλεεκπαίδευση.
- Δεν έχει διαμορφωθεί νομικό πλαίσιο λειτουργίας του διαδικτύου και αυτό είναι επικίνδυνο.
- Η σωστή χρήση του διαδικτύου εξαρτάται από το χαρακτήρα και τις εμπειρίες των ανθρώπων.

β. Προτάσεις

- Εκπαίδευση στον Η/Υ από μικρή ηλικία στο σχολείο. Εκπαίδευση για την σωστή χρήση του διαδικτύου.
- Θέσπιση νομοθετικού πλαισίου για τον έλεγχο και την ποιότητα των πληροφοριών που παρέχονται από τις ιστοσελίδες του Διαδικτύου και επιβολή ανάλογων κυρώσεων στην περίπτωση παρανομιών.
- Σωστή εκπαίδευση των εκπαιδευτικών στους Η/Υ.
- Κυρώσεις σε όσους διοχετεύουν παράνομο υλικό στο διαδίκτυο ή διασύρουν ανθρώπους.
- Να μειωθούν τα πάγια που επιβαρύνουν τις τηλεφωνικές γραμμές για σύνδεση με το διαδίκτυο.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

15.3 ΚΙΝΗΤΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ

α. *Επισημάνσεις*

Η κινητή τηλεφωνία εξυπηρετεί και βοηθά τους ανθρώπους σε δύσκολες στιγμές. Γίνεται κατάχρηση, όμως, κυρίως από τους νέους με αποτέλεσμα να:

- Συρρικνώνεται ο γραπτός λόγος.
- Την ώρα του μαθήματος τα παιδιά μιλούν στα κινητά.
- Απειλείται η ανθρώπινη υγεία από την υπερβολική χρήση των κινητών
- Προκαλείται εθισμός και εξάρτηση.

β. *Προτάσεις*

- Αυστηρές διαδικασίες για την αγορά κινητού.
- Περιορισμός της χρήσης κινητών.
- Πρόστιμο στους οδηγούς - χρήστες κινητού.

16. ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ

α. *Επισημάνσεις*

Η χώρα μας είναι πλούσια σε ορυκτά: βωξίτη, χρωμίτη, θείο, λιγνίτη, σε διάφορες περιοχές της (Παρνασσός, Λάρυμνα, Λαύριο, Ροδόπη, Χαλκιδική). Αυτός ο πλούτος δεν έχει αξιοποιηθεί ικανοποιητικά.

β. *Προτάσεις*

- Ίδρυση εταιρειών για εξόρυξη βωξίτη και παραγωγή αλουμινίου.
- Αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου της χώρας.
- Να επαναλειτουργήσουν τα μεταλλεία Χαλκιδικής, αφού τα αναλάβει άλλη εταιρεία.

17. ΤΡΟΦΙΜΑ

α. *Επισημάνσεις*

Οι μαθητές επισημαίνουν τα προβλήματα που σχετίζονται με την ποιότητα και την επάρκεια των τροφίμων. Οι μεγαλύτερες ανησυχίες τους προκαλούνται από την πιθανή νομιμοποίηση της εισαγωγής μεταλλαγμένων προϊόντων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και από τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της σπογγώδους εγκεφαλοπάθειας, η οποία μεταδίδεται από την κατανάλωση μολυσμένων κρεάτων. Αυτά τα προϊόντα είναι ιδιαίτερα επικίνδυνα για την υγεία των καταναλωτών. Αντίθετα, οι μαθητές αναφέρονται στη μεγάλη αξία των βιολογικών καλλιεργειών.

β. Προτάσεις

- Ενημέρωση των πολιτών για την παρέμβαση της τεχνολογίας πάνω στην παραγωγή των τροφίμων.
- Να επιστρέψουμε στον παλιό φυσικό τρόπο παραγωγής, χωρίς χημικά, εντομοκτόνα και λιπάσματα.
- Απαγόρευση καλλιέργειας γενετικά τροποποιημένων σπόρων.
- Απαγόρευση χρήσης μεταλλαγμένων τροφίμων και ζωοτροφών.
- Να επισημαίνονται με ετικέτες τα μεταλλαγμένα προϊόντα.
- Να βελτιώσουμε την ποιότητα ζωής μας και την υγεία μας μέσω της καλής διατροφής.
- Διενέργεια σεμιναρίων και συνεχής εκπαίδευση αγροτών πάνω στις βιοκαλλιέργειες.
- Μείωση τιμών βιολογικών προϊόντων και καλύτερη διακίνησή τους.
- Κρατική χρηματοδότηση και υποστήριξη των βιοκαλλιεργειών.
- Προβολή της ελληνικής κουζίνας, η οποία είναι ιδιαίτερα υγιεινή.

18. ΝΑΥΤΙΛΙΑ - ΝΑΥΤΙΚΟΙ

α. Επιστημάνσεις

Οι μαθητές διαπιστώνουν τη μεγάλη σημασία της ναυτιλίας για την οικονομία και όχι μόνο της Ελλάδας. Θεωρείται πηγή, η πιο σημαντική, ίσως, μαζί με τον τουρισμό, πλούτου. Ωστόσο, όμως, παρακμάζει και η ανεργία πλήττει τους εργαζόμενους σ' αυτήν, οι οποίοι συχνά διακινδυνεύουν και την ίδια τους τη ζωή. Επίσης, οι έφηβοι διαπιστώνουν ότι:

- Πολλά πλοία κυκλοφορούν με «σημαία ευκαιρίας», με ξένα πληρώματα.
- Ναυτικοί δουλεύουν σε μονόπατα πετρελαιοφόρα «γκαζάδικα».
- Κίνδυνος μόλυνσης της θάλασσας από τα ναυτικά ατυχήματα.
- Σήμερα με τα τεχνικά μέσα αυξήθηκε η ασφάλεια των θαλάσσιων μεταφορών.
- Σήμερα οι ναυτικοί είναι επαγγελματίες από σχολές και διαθέτουν ικανότητες.
- Υπάρχει σημαντική ανεργία στις ναυπηγοεπισκευαστικές ζώνες.
- Χαμηλό επίπεδο ασφάλειας στα περισσότερα ελληνικά πλοία.
- Ο νόμος χωρίζει τα νησιά σε κερδοφόρες τουριστικές περιοχές και σε άγονες ζώνες-γραμμές και αυτό δημιουργεί προβλήματα στους κατοίκους τους. Με την εφαρμογή του οι άγονες γραμμές έμειναν στα αζήτητα, παρόλο που το υπουργείο Ναυτιλίας προκήρυξε διαγωνισμό για την κάλυψή τους δίνοντας επιδοτήσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό.
- Οι συντάξεις των ναυτικών είναι απαράδεκτα χαμηλές. Να δοθεί, επίσης, επίδομα ή σύνταξη στη γυναίκα ναυτικού.

β. Προτάσεις

- Ναυπήγηση στην Ελλάδα πλοίων με διπλό τοίχωμα.
- Η διάλυση των παλιών πλοίων να γίνεται στη χώρα μας.
- Να υποχρεώνονται οι ναυτιλιακές εταιρίες να εκτελούν δρομολόγια σε όλες

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

- τις άγονες γραμμές, χωρίς επιδοτήσεις ή επιβάρυνση του επιβατικού κοινού.
- Απαγόρευση κυκλοφορίας των μονόπατων πλοίων, τα οποία εγκυμονούν κινδύνους για το θαλάσσιο περιβάλλον.
  - Εκσυγχρονισμός ναυτιλιακής νομοθεσίας.
  - Βελτίωση της εκπαίδευσης των ελλήνων ναυτικών.

19. ΖΩΑ - ΖΩΟΦΙΛΙΑ

α. Επιστημόνες

Οι έφηβοι διαπιστώνουν κακομεταχείριση των ζώων στην Ελλάδα, αδιαφορία για τα αδέσποτα και επιδείνωση του φαινομένου της λαθροθηρίας, το οποίο έχει πάρει εγκληματικές διαστάσεις. Πιο συγκεκριμένα επισημαίνουν ότι:

- Η συμπεριφορά μας προς τα ζώα είναι ενδεικτική του πολιτισμικού επιπέδου μας. Η χώρα μας δυσφημείται στο εξωτερικό, αφού δεν τηρεί τις διεθνείς συμβάσεις που έχει υπογράψει για την προστασία των ζώων.
- Σήμερα πολλά είδη του ζωικού βασιλείου απειλούνται με εξαφάνιση, εξαιτίας:
  - α) της καταστροφής των βιότοπων, β) του κυνηγιού και γ) της διατάραξης της οικολογικής ισορροπίας.
- Πολλοί παίρνουν ζώα στο σπίτι τους, πολλές φορές για να κάνουν το χατίρι των παιδιών τους και μετά βαριούνται και τα εγκαταλείπουν.
- Μόνο οι ζωόφιλοι δραστηριοποιούνται για την προστασία των ζώων, ενώ οι επίσημες αρχές αδιαφορούν.
- Πολλά αδέσποτα κακοποιούνται ή πέφτουν θύματα των τροχών ή της «φόλας».
- Τα ζώα βασανίζονται στα εργαστήρια των επιστημόνων. Εταιρείες χρησιμοποιούν τα ζώα σε πειράματα για την παραγωγή καλλυντικών και φαρμάκων. Ο σχετικός νόμος του 2002 που άργησε να ψηφισθεί προβλέπει αυστηρές ποινές σε όσους κακομεταχειρίζονται τα ζώα.
- Τα κυνοτροφεία στην Ελλάδα βρίσκονται σε άθλια κατάσταση.
- Τα αδέσποτα βρίσκονται υπό διωγμό ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων.
- Απαράδεκτες οι συνθήκες υγιεινής στους ζωολογικούς κήπους. Είναι δύσκολο να ζήσουν άγρια ζώα σε κλουβιά.
- Έχει μειωθεί η περίοδος του κυνηγιού και ο επιτρεπόμενος αριθμός θηραμάτων. Μόνο μειοψηφία των κυνηγών προκαλεί ζημιές στις καλλιέργειες.
- Είναι ανενόχλητοι οι λαθροκυνηγοί στη στεριά και στη θάλασσα.

β. Προτάσεις

- Έκδοση καταλόγου με απειλούμενα είδη ζώων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.
- Ιδρύματα περίθαλψης για τα αδέσποτα ζώα.
- Οικονομική ενίσχυση των φιλοζωικών οργανώσεων και μεγαλύτερη δραστηριοποίησή τους.
- Ευαισθητοποίηση των παιδιών για τα ζώα από την οικογένεια και το σχολείο.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

- Βελτίωση, με αφορμή τους Ολυμπιακούς αγώνες, της συμπεριφοράς μας προς τα αδέσποτα: προστασία, εμβολιασμός, στείρωση.
- Προβολή από την τηλεόραση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την προστασία και περίθαλψη των ζώων.
- Δραστηριοποίηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την περίθαλψη των αδέσποτων ζώων.
- Αυστηρά πρόστιμα στους λαθροθήρες και σε αυτούς που χρησιμοποιούν ζώα σε παιγνίδια θανάτου.
- Έλεγχος σε μονάδες εκτροφής ζώων.
- Κυρώσεις σε όσους κάνουν ευθανασία ζώων.
- Καταγραφή των ζώων σε ειδικά μητρώα (τοποθέτηση ειδικού περιλαιμίου με τον αριθμό τους).
- Επιστροφή των άγριων ζώων στο φυσικό τους περιβάλλον.
- Μετά από εκπαίδευση τα αδέσποτα να χρησιμοποιηθούν από την αστυνομία ως οδηγοί τυφλών και για άλλες κοινωνικές ανάγκες.
- Αυστηρές ποινές σε όσους δηλητηριάζουν ζώα.
- Η Κυβέρνηση να επιβάλλει πρόστιμα σε εταιρείες που χρησιμοποιούν πειραματόζωα.
- Περιορισμός στις άδειες κυνηγιού και στα επιτρεπόμενα θηράματα.
- Όχι στην μαζική εξόντωση των αδέσποτων ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων.
- Στείρωση κατοικιδίων.
- Τοποθέτηση συρματοπλεγμάτων στις εθνικές οδούς για να πάψουμε να αντικρίζουμε το δυσάρεστο θέαμα των σκοτωμένων ζώων.
- Να αυξηθούν τα ειδικά καταφύγια για άγρια ζώα στις δασικές και ορεινές περιοχές.
- Συνταγματική κατοχύρωση των δικαιωμάτων των ζώων.

